

جمع بندی درس عربی

گردآورنده : امیر حسین شلالوند

فعل
اقسام فعل
ماضی
مضارع
مستقبل

ماضی

اقسام فعل ماضی:

۱) ماضی ساده : به ۴ صیغه ی عادی و معمولی ماضی گویند.

مفرد	مثنی	جمع
غایب: } مذكر: هو ذَهَبَ : او (مرد) رفت مونث: هی ذَهَبَتْ : او (زن) رفت	هُمَا ذَهَبَا : آن (دومرد) رفتند هُمَا ذَهَبَتَا: آن (دوزن) رفتند	هُمَّ ذَهَبُوا : آن (مردان) رفتند هُنَّ ذَهَبْنَ : آن (زنان) رفتند
مخاطب: } مذكر: أَنْتَ ذَهَبْتَ : تو (مرد) رفتی مونث: أَنْتِ ذَهَبْتِ : تو (زن) رفتی	أَنْتُمَا ذَهَبْتُمَا: شما (دومرد) رفتید أَنْتُمَا ذَهَبْتُمَا: شما (دوزن) رفتید	أَنْتُمْ ذَهَبْتُمْ : شما (مردان) رفتید أَنْتُنَّ ذَهَبْتُنَّ: شما (زنان) رفتید
متكلم: } وُحْدَةً أَنَا ذَهَبْتُ : من رفتم	مَعَ الْغَيْرِ نَحْنُ ذَهَبْنَا: ما رفتیم	

چهارده صیغه به سبک جدید :

اول شخص مفرد : أَنَا - ي - ذَهَبْتُ : رفتم
دوم شخص مفرد : أَنْتَ - أَنْتِ - كَ - كِ - ذَهَبْتَ - ذَهَبْتِ : رفتی
سوم شخص مفرد : هُوَ - هِيَ - هُ - هَا - ذَهَبَ - ذَهَبَتْ : رفت
اول شخص جمع : نَحْنُ - نَا - ذَهَبْنَا : رفتیم
دوم شخص جمع : أَنْتُمْ - أَنْتُنَّ - ذَهَبْتُمْ (شما دونفر مرد یا زن) ذَهَبْتُمْ : رفتید (شما مردان) ذَهَبْتُنَّ : رفتید (شما زنان)
سوم شخص جمع : هُمَا - هُمْ - هُنَّ - ذَهَبَا : رفتند (دومرد) ذَهَبَتَا : رفتند (دوزن) ذَهَبُوا : رفتند (مردان) ذَهَبْنَ : رفتند (زنان)

۱ (۲) ماضی منفی : ما «نفي - نافية» + فعل ماضی ساده

ترجمه : ن + ترجمه ماضی ساده

ما كَتَبْتُ ← ننوشت

صرف ماضی منفی :

مفرد	مثنی	جمع	
غایب: مذکر: ما ذَهَبَ : نرفت	ما ذَهَبَا : نرفتند	ما ذَهَبُوا : نرفتند	}
مونث: ما ذَهَبَتْ : نرفت	هُمَا ذَهَبَتَا : نرفتند	هُنَّ ذَهَبْنَ : نرفتند	
مخاطب: مذکر: ما ذَهَبْتَ : نرفتی	ما ذَهَبْتُمَا : نرفتید	ما ذَهَبْتُمْ : نرفتید	}
مونث: ما ذَهَبْتِ : نرفتی	ما ذَهَبْتُمَا : نرفتید	ما ذَهَبْتُنَّ : نرفتید	
متکلم: } ما ذَهَبْتُ : نرفتم	مع الغیر	وحده	
	ما ذَهَبْنَا : نرفتیم		

۱ (۳) ماضی نقلی: طریقه ی ساخت : قَدْ + ماضی ساده

ایم	ام
اید	ای
اند	است

ترجمه: ترجمه ی ماضی ساده + ه + صرف شناسه ی فعل

صفت مفعولی

قَدْ ذَهَبَ : رفته است

صرف ماضی نقلی :

مفرد	مثنی	جمع	
غایب: مذکر: قَدْ ذَهَبَ : رفت	قَدْ ذَهَبَا : رفتند	قَدْ ذَهَبُوا : رفتند	}
مونث: قَدْ ذَهَبَتْ : رفت	قَدْ ذَهَبَتَا : رفتند	قَدْ ذَهَبْنَ : رفتند	
مخاطب: مذکر: قَدْ ذَهَبْتَ : رفته ای	قَدْ ذَهَبْتُمَا : رفته اید	قَدْ ذَهَبْتُمْ : رفته اید	}
مونث: قَدْ ذَهَبْتِ : رفته ای	قَدْ ذَهَبْتُمَا : رفته اید	قَدْ ذَهَبْتُنَّ : رفته اید	
متکلم: } قَدْ ذَهَبْتُ : رفته ام	مع الغیر	وحده	
	قَدْ ذَهَبْنَا : رفته ایم		

ماضی ساده را می توان به صورت ماضی نقلی ترجمه کرد و برعکس.

ماضی ساده: ذَهَبَ : رفت ، رفته است ، رفت ، رفته

ماضی نقلی : قَدْ ذَهَبَ : رفته است ، رفته

تذکره: صرف فعل کان :

مفرد	مثنی	جمع	
غایب: } مذكر: كَانَ : بود	كَانَا : بودند	كَانُوا : بودند	
	كَانَتَا : بودند	كَانْنَ : بودند	
مخاطب: } مذكر: كُنْتَ : بودی	كُنْتُمَا : بودید	كُنْتُمْ : بودید	
	كُنْتُمَا : بودید	كُنْتُمْ : بودید	
متكلم: } كُنْتُ : بودم	كُنَّا : بودیم	مع الغير	

۴) ماضی بعید : صرف فعل " کان " + قد + فعل ماضی هم صیغه با " کان "

كَانَ قَدْ ذَهَبَ - كَانَا قَدْ ذَهَبَا ...

تذکره: در ماضی بعید می توان حرف «قَدْ» را حذف کرد که تغییری در ترجمه ایجاد نمی شود:

كَانَ قَدْ ذَهَبَ = كَانَ ذَهَبَ

بودم	بودیم	ترجمه صرف فعل ماضی بعید: صفت مفعولی + صرف فعل
بودی	بودید	
بود	بودند	

صرف فعل ماضی بعید :

مفرد	مثنی	جمع	
غایب: } مذكر: كَانَ قَدْ ذَهَبَ : رفته بود	كَانَا قَدْ ذَهَبَا : رفته بودند	كَانُوا قَدْ ذَهَبُوا : رفته بودند	
	كَانَتَا قَدْ ذَهَبَتَا : رفته بودند	كَانْنَ قَدْ ذَهَبْنَ : رفته بودند	
مخاطب: } مذكر: كُنْتَ قَدْ ذَهَبْتَ : رفته بودی	كُنْتُمَا قَدْ ذَهَبْتُمَا : رفته بودید	كُنْتُمْ قَدْ ذَهَبْتُمْ : رفته بودید	
	كُنْتُمَا قَدْ ذَهَبْتُمَا : رفته بودید	كُنْتُمْ قَدْ ذَهَبْتُمْ : رفته بودید	
متكلم: } كُنْتُ قَدْ ذَهَبْتُ : رفته بودم	كُنَّا قَدْ ذَهَبْنَا : رفته بودیم	مع الغير	

۵) ماضی استمراری : صرف فعل " کان " + فعل مضارع هم صیغہ با " کان "

كَانَ يَذْهَبُ - كَانَا يَذْهَبَانِ

ترجمہ : می + ترجمہ ماضی سادہ

کان يَذْهَبُ : می رفت

مفرد	مثنی	جمع
مذکر: كَانَ يَذْهَبُ: می رفت	کانَا يَذْهَبَانِ: می رفتند	كَانُوا يَذْهَبُونَ: می رفتند
مونث: كَانَتْ تَذْهَبُ: می رفت	كَانَتَا تَذْهَبَانِ: می رفتند	كَانَ يَذْهَبْنَ: می رفتند
مذکر: كُنْتَ تَذْهَبُ: می رفتی	كُنْتُمَا تَذْهَبَانِ: می رفتید	كُنْتُمْ تَذْهَبُونَ: می رفتید
مونث: كُنْتِ تَذْهَبِينَ: می رفتی	كُنْتُمَا تَذْهَبَانِ: می رفتید	كُنْتُنَّ تَذْهَبْنَ: می رفتید
وحده	مع الغیر	
كُنْتَ أَذْهَبُ: می رفتم	كُنَّا نَذْهَبُ: می رفتیم	

نکتہ

آ هر گاه ابتدا کننده ی کار « مبتدا » و بعد فعل پیاید ، فعل پاید با «مبتدا» هم از لحاظ جنس و هم از لحاظ تعداد مطابقت داشته باشد و فعل به صورت غایب می آید.

التلاميذُ نَجَحُوا : دانش آموزان موفق شدند.

مبتدا جمع مذکر غایب

جمع مذکر [سوم شخص جمع]

[سوم شخص جمع]

نکتہ

آ هر گاه ابتدا فعل و بعد کننده ی کار « فاعل اسم ظاهر » پیاید ، فعل پاید به صورت مفرد غایب پیاید [سوم شخص مفرد] و فقط از لحاظ جنس مذکر «مذکر و مونث» پاید با فاعلش مطابقت داشته باشد.

نَجَحَ التلاميذُ : دانش آموزان موفق شدند.

فعل فاعل اسم ظاهر

مفرد مذکر غایب [سوم شخص جمع]

[سوم شخص جمع]

نکته

گاهی اوقات چه در ماضی و چه در ماضی استمراری، بین فعل «کان» و فعل بعدش، یک یا چند اسم قرار می‌گیرد که در این صورت فعل «کان» مفرد غایب [سوم شخص مفرد] می‌آید و فقط از لحاظ جنس «مذکر و مؤنث» با اسم بعدش مطابقت دارد ولی فعل بعد از «کان» هم از لحاظ جنس «مذکر و مؤنث» و هم از لحاظ تعداد «مفرد، مثنی، جمع» با اسم قبل از خود مطابقت دارد و همیشه غایب می‌آید.

<u>كَانَ</u>	<u>التَّلَامِيذُ</u>	<u>قَدْ ذَهَبُوا</u>	<u>كَانَتْ</u>	<u>التَّلَامِيذَاتُ</u>	<u>يَذْهَبْنَ</u>
مفرد مذکر	جمع مذکر	جمع مذکر غایب	مفرد مؤنث غایب	جمع مؤنث سالم	جمع مؤنث غایب
سوم شخص مفرد	سوم شخص جمع	سوم شخص جمع	سوم شخص مفرد	سوم شخص جمع	سوم شخص جمع

نکته

«کان» می‌تواند همزمان پوسیله ی حرف عطف (و - أو - ثم) پرسر چند فعل ماضی و مضارع بیاید و از آنها، ماضی بعید یا استمراری بسازد.

ماضی استمراری
 كَانِ الْمَعْلَمُ يَدْرُسُ وَ يَسْأَلُ : مَعْلَمٌ دَرَسَ مِی دَادَ وَ مِی یَرْسِیْدُ .
 ماضی استمراری حرف عطف ماضی استمراری

روش پاسخگویی به سوالات ترجمه :
گام اول : فعل :

تذکره ۱ : هر کلمه ی فارسی که آخرش «دن» و «تن» باشد، فعل نیست بلکه مصدر و اسم است.
خوردن - نوشتن

تذکره ۲ : رأی : دید ← می بیند

تَرَى ← می بینی

أَرَى ← می بینم

نَرَى ← می بینیم

تذکره ۳ : سَمِعَ : شنید ← گوش داد

گام دوم : ضمیر متصل به اسم :

هرگاه ضمیری به اسم بچسبد حتماً باید آن را ترجمه کرد و به جای تمامی ضمایر فارسی می توان از کلمات «خود، خویش ، خویشتن» استفاده کرد.

مثال : هُوَ ضَيَّعَ عُمْرَهُ

۱) او تباه کرد عمرش را ✓

۲) او تباه کرد عمر خود را ✓

۳) او تباه کرد عمر خویش را ✓

۴) او تباه کرد خویشتن را ✓

۵) او تباه کرد عمر را ×

تذکره : این } و آن } را حتماً باید ترجمه کرد.
هَذَا } ذَلِكْ }
هَذِهِ } تِلْكَ }

مثال : هذا الظبي ...

۱) این آهو ✓

۲) آهو ×

گام سوم: تعداد اسم : اسم جمع را نمی توان مفرد ترجمه کرد و برعکس.

اهداف }
 ✓ هدف ها
 ✓ اهداف
 x هدف

تذکره: اگر اسم جمع صفت واقع شود ، مفرد ترجمه می شود.

العلماء المسلمون : دانشمندان مسلمان
 موصوف صفت

گام چهارم : ترجمه ی معرفه و نکره:
 معرفه : الرجل ← مرد

نکره : رجل ← مردی
 ← یک مرد
 ← یک مردی

تست ۱: «كان الباحثون المسلمون يهاجرون إلى النقاط البعيدة من الأرض لاكتشاف أسرار الكون!»

- ۱) پژوهشگران اسلامی به مناطق دوردستی از زمین برای کشف راز هستی سفر کرده اند!
 - ۲) محققان مسلمان برای کشف اسرار هستی به نقاط دوردست زمین مهاجرت می کردند!
 - ۳) جست و جو گران اسلامی به اقصی نقاط زمین برای به دست آوردن رازهای جهان مسافرت کرده بودند!
 - ۴) تحقیقگران مسلمان بودند که به مناطق دوردست زمین برای اکتشاف اسرار دنیا مهاجرت نمودند!
- تست ۲: «خداوند از روح خود در انسان دمیده است ، پس براوست که همه یا اعمالش را در راه رضای او انجام دهد.»

- ۱) قد نَفَخَ اللهُ من روحه فی الإنسان ، فعليه أن يعمل جميع أعماله فی سبيل رضاه !
- ۲) يَنْفُخُ اللهُ من الرُّوحِ فی الإنسان ، فيج عليه أن تكون كل أعماله فی كسب رضايته !
- ۳) اللهُ نَفَخَ من روحه فی نفس الإنسان ، فعلى الإنسان أن يفعل كل أعماله ليكسب رضايته !
- ۴) كان اللهُ قد نَفَخَ من روحه فی الإنسان ، فيجب على الإنسان أن تكون جميع أعماله فی طريق رضاه !

تست ۳: «تَشْعُرُ الطالبات بالسكينة حينما يُشاهدن نجاحن في الامتحانات!»

- ۱) دانش آموزان وقتی قبولی خود را در امتحانات می بینند ، احساس آرامش می کنند!
- ۲) هنگامی که دانش آموزان نتیجه ی امتحانات خود را دیدند ، آرامش زیادی به آنها دست داد!
- ۳) شاگردان آرامش را حس می کنند، وقتی از موقعیت خویش در امتحانات مطلع می شوند!
- ۴) وقتی که شاگردان قبولی خود را در امتحانات دیدند، احساس آرامش به آنها دست داد!

تست ۴: «(خَلَقَ اللهُ السَّمَاوَاتِ وِ الْأَرْضَ بِالْحَقِّ ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ):

- ۱) الله آسمان و زمین را به حق آفریده است ، قطعاً در آن آسمان و زمین برای مؤمنان نشانه ای هست!
- ۲) خداوند آسمان ها و زمین را به حق خلق کرده است ، همانا در آن خلقت آیتی است مؤمنان را!
- ۳) آفریدن آسمان ها و زمین ها از جانب خداوند است ، همانا در آن نشانه ای برای مؤمنین است!
- ۴) خلق کردن آسمان و زمین ها به وسیله ی الله می باشد ، تا در آن آیتی باشد مؤمنین را!

تست ۵: «كَانَ مَدِيرُ الْمَدْرَسَةِ وِ بَعْضُ الْمُعَلِّمِينَ يَنْتَظِرُونَ أَنْ تَفْرَعَ الْمَدْرَسَةُ مِنَ الطَّلَابِ!»

- ۱) مدیران مدرسه و بعضی از معلمان منتظر می شوند تا مدرسه از دانش آموزان خالی شود!
- ۲) مدیر مدرسه و بعضی از معلمان در مدرسه بودند تا از دانش آموز خالی شود!
- ۳) مدیران مدارس و معلمان منتظر می ماندند تا مدرسه از دانش آموزان خالی شود!
- ۴) مدیر مدرسه و بعضی از معلمان منتظر می ماندند تا مدرسه از دانش آموزان خالی شود!

تست ۶: «(يَضْرِبُ اللهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ):

- ۱) الله مثل هایی برای مردم می زند ، شاید پند بگیرند!
- ۲) الله برای مردم مثل ها را می زند ، شاید یادآور شوند!
- ۳) خداوند مثلی برای مردم زده است ، باشد که متنبه شوند!
- ۴) خداوند برای مردم مثلی زده است ، باشد که عبرت بگیرند!

تست ۷: «كُنَّا نَشَاوِرُ فِي الْأُمُورِ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ لِمَصْلَحَةِ الْإِسْلَامِ وَ يَجْتَهِدُونَ لِمَجْدِهِ!»:

- ۱) درکارهای خود باکسانی مشورت می کردیم که برای مصلحت جامعه ی اسلامی کار کرده و برای بزرگی اش کوشش نموده اند!
- ۲) درکارها باکسانی مشورت می کنیم که برای شایستگی جامعه ی مسلمان کاری کردند و برای بزرگی آن کار می کردند!
- ۳) در امور خویش با افرادی مشورت کردیم که برای شایستگی جامعه ی اسلامی تلاش می کردند و برای بزرگی آن کار می کردند!
- ۴) درکارها باکسانی مشورت می کردیم که برای مصلحت جامعه ی اسلامی کار می کردند و برای بزرگی آن تلاش می کردند!

تست ۸: «فِي بَدَايَةِ الْأَمْرِ كُنَّا نَنْظُرُ أَنْ تَكُونَ تِلْكَ الظَّاهِرَةُ الْعَجِيبَةُ فَلَمَّا خَيَالِيًا!»:

- ۱) گمان کرده بودیم که آن پدیده ی باورنکردنی در شروع کار ، فیلمی خیالی است!
- ۲) در ابتدای کار، گمان ما این بود که این پدیده ی عجیب فیلمی موهوم باشد!
- ۳) گمان می کردیم که در شروع آن کار، این پدیده ی شگفت، فیلمی خیالی است!
- در آغاز کار گمان می کردیم که آن پدیده ی عجیب ، فیلمی خیالی باشد!

تست ۹: «مَا كُنْتُ أَصَدِّقُ أَنَّ جُرُوحَ هَذَا الْحَيَوَانِ إلتَأَمَتْ بِغَدِّ كَانَتْ فِي لِسَانِهِ!»:

- ۱) نمی توانم باور کنم که زخم های این حیوان را غده هایی بهبود بخشیده است که در زبانش بود!
- ۲) باور نمی کردم که زخم های این حیوان با غده هایی که در زبانش بود، بهبود یافته است!
- ۳) باور نمی کردم که این حیوان زخمی با غده ای که در زبانش بود بهبود یافته است!
- ۴) باورنکرده بودم که زخم های این حیوان با غده هایی بهبود می یابد که در زبانش بود!

تست ۱۰: «وَقَتِي دِيدِمُ دُوسْتَمُ سَهْ بِيْتِ اَزْ قَصِيْدِهِ رَا حَفْظُ كَرْدِهْ ، مِنْ هَمْ دِهْ تَا مِثْلُ اَنْ رَا حَفْظُ كَرْدِهْ اَمْ!»: (تجربی-

۹۴)

- ۱) لَمَّا شَاهَدْتُ زَمِيلِي يَحْفَظُ ثَلَاثَةَ اَبْيَاتٍ مَنَّانٍ شَشْشَعْرٍ ، اَنَا كَذَلِكَ اَحْفَظُ عَشْرَةَ اَمْثَالِهَا !
- ۲) حِينَ اَشَاهَدُ زَمِيلَتِي تَحْفَظُ ثَلَاثَةَ اَبْيَاتٍ مِنْ قَصِيْدَةٍ ، اَنَا اَيْضًا حَفَظْتُ عَشْرَةَ اَمْثَالِهَا!
- ۳) عِنْدَمَا رَأَيْتُ اَنْ زَمِيلَتِي قَدْ حَفَظَتْ ثَلَاثَةَ اَبْيَاتٍ مِنْ الْقَصِيْدَةِ ، اَنَا اَيْضًا حَفَظْتُ عَشْرَةَ اَمْثَالِهَا!
- ۴) حِيْنَما پَرِي زَمِيلِي اَنْنِي قَدْ حَفَظْتُ ثَلَاثَةَ اَبْيَاتٍ مِنْ هَذِهِ الْقَصِيْدَةِ ، هُوَ اَيْضًا حَفَظْتُ عَشْرَةَ اَمْثَالِهَا!

تست ۱۱: وقتی از پزشک پرسیدم وضع این بیمار را چگونه می بینی؟ جواب داد اورا در شرف شفا میافتی می بینم! (ریاضی-۹۴)

- ۱) عندما سألت الطبيب: كيف ترى حالة هذا المريض؟ أجاب أراه على وشك الشفاء!
- ۲) حين كنت سألت طبيباً: كيف تنظر إلى وضع المريض؟ أجاب: أراه إلا في حالة شفاء!
- ۳) لما كنت سألت من الطبيب: كيف رأيت أوضاع هذا المريض؟ قال في الجواب رأيتُه في حال شفاء!
- ۴) حينما سألت من طبيب: كيف كنت تنظر إلى حال المريض؟ قال الجواب: لا أراه إلا على وشك الشفاء!

تست ۱۲: «درگذشته ادبای ما افتخار می کردند که از زبان قرآن برای نوشتن آثار خود استفاده می کنند!»:

- ۱) فی القديم أدباؤنا كان یفتخرون بأنهم من اللّغة القرآنية یستفدون لكتابة آثارهم!
- ۲) كان أدباؤنا فی الماضي یفتخرون بأنهم یستفدون من لغة القرآن لكتابة آثارهم!
- ۳) أدبیاتنا كانت یفتخرون بالاستفادة من اللّغة القرآن لكتابة آثارهم فی الماضي!
- ۴) أهل أدبنا كان یفتخر بأنهم سیستفدون من لغة قرآن لكتابة آثارهم فی القديم!

تست ۱۳: عین الخطأ:

- ۱) كُنْتُ أَبْتَعِدُ عَنِ الْكُذْبِ دَائِمًا: همیشه از دروغ دوری کرده بودم،
- ۲) وَ أَخَافُ أَنَّهُ يَظْهَرُ يَوْمًا: و می ترسیدم که روزی آشکار شود،
- ۳) وَ يُزِيلُ حَرَمَتِي عِنْدَ أَهْلِي وَ أَصْدِقَائِي: و آبرو و احترامم را نزد خانواده و دوستانم از بین بیر،
- ۴) وَ قَدْ نَسِيتُ أَنْ لَا أَخَافُ إِلَّا رَبِّي الْبَصِيرَ!: و فراموش کرده بودم که باید فقط از پروردگار بینایم بترسم!